

Open oproep aan provincie Noord-Brabant: bescherm burger, boer en bij tegen pesticiden

Beste gedeputeerden Oudenhoven, Boelema en Roijackers,

Inwoners uit Noord-Brabant samen met AARDige Buren, een collectief van 12 maatschappelijke organisaties, hebben een dringende vraag aan u om de burgers, boeren en bijen in uw provincie te beschermen tegen landbouwgif, en dan specifiek tegen de uitbreiding van de lelieteelt. De lelieteelt gebruikt 80 keer meer gif dan de teelt van bijvoorbeeld tarwe en leidt om die reden tot grotere kans op ziektes als Parkinson en de ontwikkeling van resistente schimmels die dodelijk kunnen zijn voor mensen (zie toelichting in de bijlage).

Boeren, omwonenden en insecten lopen groeiend gevaar door de bollenteelt. Uit onderzoek blijkt dat pesticiden zich niet beperken tot de geteelde percelen: in een straal van [250 meter rondom bollenvelden](#) zijn in hoge mate restanten van bestrijdingsmiddelen teruggevonden in de buitenlucht, in huisstof en zelfs in urine van omwonenden. De GGD adviseert omwonenden van bollenvelden om na het spuiten met bestrijdingsmiddelen de ramen te sluiten en binnen te blijven, huisdieren binnen te houden en de was niet buiten te laten drogen. Bestrijdingsmiddelen worden bij de toelating door de EFSA en het Ctgb [onvoldoende onderzocht](#) op het veroorzaken van neurodegeneratieve aandoeningen, terwijl steeds meer onderzoek laat zien dat er een link bestaat tussen blootstelling aan pesticiden en de ziekte van Parkinson.

Om bovenstaande redenen hebben omwonenden afgelopen jaar in Drenthe en Limburg met succes rechtszaken gevoerd tegen lelieteelers.

In [Sint-Michielsgestel](#) stond een groep van 48 bewoners deze week voor de rechter om het gifgebruik van lelieteelt naast hun tuinen te stoppen.

In [Berlicum](#) voert een groep bewoners een rechtszaak tegen diens gemeente om de komst van een leliebollen-verwerkingslocatie met zinkbassins te stoppen. De betreffende ondernemer, die al op grote schaal lelies teelt in Noord-Brabant, heeft hiermee beschikking over drie locaties, waarmee hij zijn verwerkingscapaciteit kan verdrievoudigen. Dit zal leiden tot een snelle en sterke groei van lelieteelt in uw provincie met ernstige gevolgen voor de gezondheid van de inwoners, grond- en oppervlaktewater en biodiversiteit.

In 's-Hertogenbosch heeft de teelt van bloembollen direct naast het oppervlaktewater en zwemwater van het Engelermeer en de Bossche Sloot, in de groenblauwe mantel en direct naast Natuur Netwerk Brabant veel commotie opgeleverd. Gemeenten 's-Hertogenbosch en Heusden en Waterschap Aa en Maas hebben aangegeven zeer ongelukkig te zijn met deze ontwikkelingen.

Dat een veel grotere groep mensen zich zorgen maakt, blijkt wel uit petities in [Sint-Michielsgestel](#) en ['s-Hertogenbosch](#).

Indien nodig zullen omwonenden blijven procederen. Wij vragen met deze brief om burgers en natuur te beschermen en te voorkomen dat boeren en burgers tegenover elkaar in de rechtbank komen te staan.

AARDige Buren roepen u op om:

- Uw burgers te beschermen door geen gangbare bollenteelt toe te laten in onze provincie, en/of;

- Geen gangbare bollenteelt toe te laten in een brede zone rond kwetsbare gebieden (zoals gedefinieerd in [Richtlijn 2009/128/EG](#)), en/of;
- Voldoende brede bufferzones rond deze kwetsbare gebieden in te stellen waar geen bestrijdingsmiddelen gebruikt mogen worden.

Vanuit het oogpunt van een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' heeft uw provincie immers de taak (vanuit de Omgevingswet) om een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand te houden. Het gaat hierbij ook om het gebruik van pesticiden en de daaruit voortvloeiende gevolgen voor milieu en omwonenden (zie o.a. [paragraaf 3.6.3](#) van het Besluit activiteiten leefomgeving). Zoals een recent [rapport van de Noordelijke Rekenkamer](#) beschrijft, kunnen provincies regie voeren op de vraag waar zij intensieve teelten zoals bollenteelt toestaan en waar niet. Vanuit de doelstellingen van de Omgevingswet, waar de volksgezondheid als een kardinaal belang wordt aangemerkt (zie artikel 2.1 lid 4 Omgevingswet), kan worden gesteld dat u als provincie dit ook dient te regelen.

Dit eens te meer omdat het een onderwerp een provinciaal belang betreft, om een aantal redenen. Zo zal, wanneer deze zaken door individuele gemeenten worden geregeld in een omgevingsplan, een ongewenste concentratie van deze teelten plaatsvinden in gemeenten waar dit wordt toegestaan. Ook hebben gewasbeschermingsmiddelen veel negatieve invloed op de staat en kwaliteit van het water, wat een door uw provincie te behartigen belang betreft op grond van 2.18 Omgevingswet.

Ook kent de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden een sterke zorgplicht, waarbij het gebruik van pesticiden aan banden gelegd zou moeten worden indien niet zeker is dat geen gevaar voor mens, dier en milieu kan ontstaan. Ook op uw provincie rust daarom een verantwoordelijkheid om uw burgers en milieu te beschermen tegen de gevolgen van deze middelen.

Provincies hebben bovendien de mogelijkheid om bestrijdingsmiddelengebruik ruimtelijk te begrenzen aan de hand van de Europese Richtlijn duurzaam gebruik pesticiden. Gebruik van bestrijdingsmiddelen moet volgens deze richtlijn worden verboden of beperkt in de buurt van woningen, scholen en speeltuinen (kwetsbare gebieden in de zin van [Richtlijn 2009/128/EG](#)), beschermde natuurgebieden, en in waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden.

Wij roepen u op om deze keuzes vast te leggen in de Omgevingsvisie en het Brabants Programma Landelijk Gebied.

Wees solidair met de inwoners van Brabant, AARDige Buren bespuit men toch niet?

Mede namens AARDige Buren,

[Redacted signature block]

AARDige Buren zijn groepen burgers die samen opkomen voor hun gezondheid, en de gezondheid van hun burens en de natuur. AARDige Buren worden ondersteund door de Vogelbescherming,

Vlinderstichting, Natuur en Milieu, Natuur en Milieufederaties, ParkinsonNL, de Parkinson Vereniging, Caring Doctors, Greenpeace, KWF Kankerbestrijding, Meten=Weten, Pesticide Action Network Nederland en Urgenda.

Bijlage

Landbouwgif

Bestrijdingsmiddelen (pesticiden, herbiciden en fungiciden) worden ingezet om organismen te verdelgen: schimmels, aaltjes, insecten, onkruid etc. Voor aangewezen gewassen heeft het een beschermende werking, maar voor andere organismen is het dodelijk gif. Wat schadelijk is voor het ene organisme, is dat vaak ook voor andere organismen, inclusief de mens. Lees op [AARDige Buren](#) meer over de gevaren van het gifgebruik in Nederland.

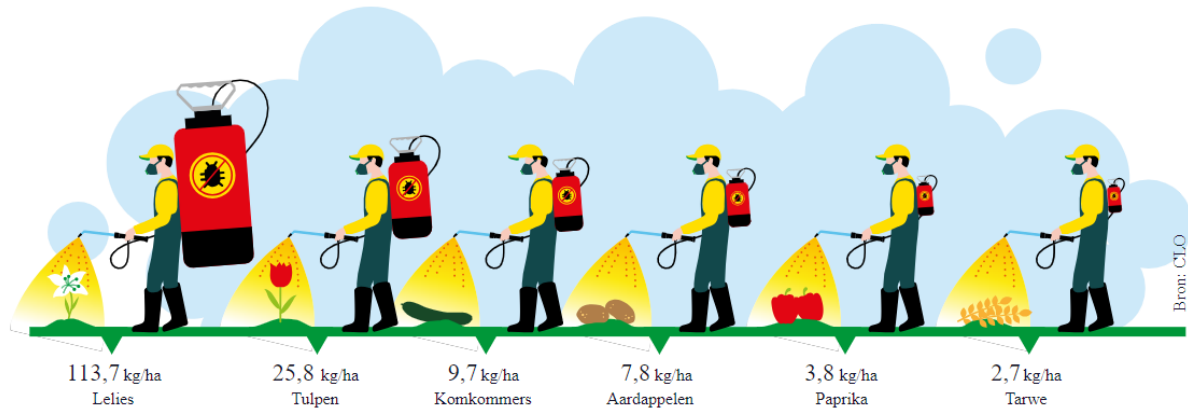
Toegestane middelen zijn niet veilig

In principe gebruiken alle telers enkel middelen die zijn goedgekeurd en toegestaan. Maar dit betekent niet dat de middelen dan ook veilig zijn. De toelatingsprocedure van landbouwgif kent grote manco's. Zo wordt er niet gekeken naar de effecten van het combineren van middelen, terwijl in de praktijk een combinatie vaak voorkomt. Ook wordt er niet gekeken naar het stapelen van middelen in de tijd. Bovendien worden de toelatingstesten in een laboratorium uitgevoerd, terwijl de schadelijke effecten in de praktijk (in de natuur) vaak [veel groter](#) blijken te zijn. Het RIVM waarschuwt bovendien dat onvoldoende getoetst wordt op het risico van pesticiden op neurologische aandoeningen, zoals de [ziekte van Parkinson](#). De ziekte Parkinson maakt momenteel een enorme groei door en raakt ook steeds vaker jonge mensen.

Tot slot waarschuwt [De Gezondheidsraad](#) dat fungicide-gebruik, specifiek in de bollenteelt, leidt tot resistente schimmels. Ook wetenschappers hebben afgelopen week [aan de bel getrokken](#) vanwege een toenemend gevaar door resistente schimmels die worden gevonden in de opslag van bloembollen. De schimmel *Aspergillus fumigatus* is de oorzaak van aspergillose, een infectie van de longen die dodelijk kan zijn voor mensen met een verzwakt immuunsysteem. De [Gezondheidsraad](#) roept op tot het maximaal terugdringen van het gebruik van fungiciden in de landbouw die resistente schimmels kunnen veroorzaken.

Om bovenstaande redenen kunnen middelen die door het Ctgb zijn toegelaten, mogelijk toch gevaarlijk zijn. Het voorzorgsprincipe vraagt derhalve actie van overheden om hun burgers te beschermen.

Bollenteelt kent hoogste gebruik

Nederland kent een hoger gifgebruik dan de meeste Europese landen. In de bollenteelt is het gifgebruik hoger dan op de meeste andere teelten. Binnen de bollen ligt het hoogste gebruik bij lelies en pioenrozen. Zo worden er bijvoorbeeld op leliebollen en pioenrozen meer dan 30 verschillende stoffen gespoten. Onderzoek laat zien dat boeren die vanuit hun beroep pesticiden gebruiken vaker [Parkinson krijgen](#), en dat ook mensen die in gebieden *wonen* waar pesticiden worden gebruikt, vaker Parkinson krijgen.

Bescherm ook de boer!

Boeren en telers en hun loonwerkers lopen het allergrootste gevaar door landbouwgif. Ze worden veelal verkeerd voorgelicht door verkopers, adviseurs en reclames. Men wordt verteld dat middelen veilig zijn. Ook wordt hen angst voor ziektes en plagen in de teelt aangepraat waardoor zij meer kopen en gebruiken dan nodig is. Zo worden boeren onnodig op kosten gejaagd. De chemische industrie zet de gezondheid van boeren niet voorop en vertelt niet het eerlijke verhaal. Gaat u als bestuurder de boer beschermen en het gesprek aan? Bespreek de mogelijkheid van minder middelen en welke middelen vervangen kunnen worden voor [natuurlijke middelen](#).